



MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

LORRAINE SCHEMBRI ORLAND

Seduta tas-27 ta' Marzu, 2014

Citazzjoni Numru. 1109/1999/1

Silvio **Buttigieg**

VS

Image Systems Limited

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 14 ta' Mejju 1999 ipprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta, fejn esponiet: -

Illi l-attur inkariga lis-socjeta' konvenuta biex tirripara *shredder machine model number IDEAL 4105 serial number 1653100* proprjeta' tieghu.

Illi biex tesegwixxi l-inkarigu moghti lilha, impjegati tas-socjeta' konvenuta, qalghu u hadu l-makkinarju principali tal-magna.

Illi *inoltre* l-attur xtara separatament u kkonsenja lis-socjeta' konvenuta, l-*ispare parts* mehtiega biex tezegwixxi r-riparazzjoni.

Illi s-socjeta' konvenuta baqghet ma ezegwitx ix-xoghol, u minflok abbuzivament u minghajr jedd legali irrifjutat u ghadha qed tirrifjuta, li tirritorna l-makkinarju u l-partijiet tal-magna konsenjati lilha.

Illi mhabba f'hekk l-attur bata u ghadu qed ibati danni, konsistenti f'telf ta' qligh fl-uzu ta' l-istess *shredder*.

Illi s-socjeta' konvenuta interpellata diversi drabi anke ufficjalment, biex tirritorna l-imsemmija *parts* baqghet tirrifjuta minghajr raguni valida fil-ligi.

Tghid ghalhekk is-socjeta' konvenuta ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:

1 Tiddikjara illi l-istess socjeta' konvenuta zammet il-makkinarju u partijiet *mix-shredder machine model number IDEAL 4105 serial number 1653100*, proprjeta' ta' l-attur, abbuzivament u minghajr jedd legali.

2 Tordnalha biex tirritorna l-makkinarju u partijiet imsemmija lill-attur.

3 Tiddikjara lill-istess socjeta' konvenuta responsabbli ghad-danni kagonati lill-attur b'konsegwenza ta' l-agir abbuziv u illegali taghha.

4 Tillikwida l-istess danni hekk kagonati lill-attur konsistenti f'telf ta' qliegh bl-uzu tal-istess magna u danni ohra.

5 Tikkundannaha thallas lill-attur is-somma hekk likwidata u dikjarata bhala dovuta *in linea* ta' danni.

Bl-ispejjez inkluz dawk ta' l-ittri interpellatorji tal-11 ta' Mejju 1998, u tas-7 ta' Frar 1999 u ta' l-ittra ufficjali tat-30 ta' Novembru 1998, kontra s-socjeta` konvenuta li tibqa', ingunta ghas-subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tat-3 ta' Novembru 1999.

Rat in-nota tas-socjeta` konvenuta datata 22 ta' Dicembru 1999 a fol 17 tal-process li permezz taghha u ghal kull *buon fini* gabet a konjizzjoni tal-attur illi kemm il-mudell kif ukoll is-*serial number* imsemmija fil-premessi

tac-citazzjoni u fl-ewwel talba huma hziena. Fil-fatt huma segwenti :
Model Ideal 4105 CC; Serial Number 16531003511996.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta datata 2 ta' Gunju 2000 (fol 64) fejn esponiet : -

1 Illi *x-shredder machine de quo* ma tappartjenix lill-attur.

2 Illi s-socjeta` konvenuta mhijiex responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-attur.

3 Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota tal-osservazzjonijiet tas-socjeta` konvenuta Image Systems Limited datata 26 ta' Jannar 2005 a fol 134 tal-process.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet tal-attur datata 16 ta' Frar 2005 a fol 151 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta tat-12 ta' April 2005 (fol 159) mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta fejn l-Avukati tal-partijiet iddikjaraw li m'ghandhomx sottomissjonijiet xi jzidu rigward il-kaz u talbu li l-Qorti thalli l-kawza ghas-sentenza. Il-Qorti laqghet it-talba. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-30 ta' Gunju 2005; u l-verbali tas-seduti l-ohra kollha nkluz dak tas-seduta tat-12 ta' Dicembru 2012 fejn b'ordni

tal-Qorti kif diversament presjeduta l-kawza baqghet differita ghas-sentenza ghat-30 ta' April 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem il-Qorti kif hekk presjeduta fejn fis-seduta tat-28 ta' Novembru 2013 b'ordni tal-Qorti l-kawza giet differita ghas-27 ta' Marzu 2014 ghall-istess skop tal-verbal precedenti.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Din il-kawza flimkien ma numru ta' kawzi ohra giet assenjata lil din il-Qorti kif attwalment presjeduta b'digriet ta' surroga tas-16 ta' Jannar 2013.

Permezz ta' din il-kawza l-attur qed jitlob li jiehu lura l-magna in kwistjoni, flimkien mal-*parts* ikkonsenjati, minghand is-socjeta' konvenuta li ghandha wkoll twiegeb ghad-danni li soffra minhabba li nzamm milli jkompli jopera l-istess magna.

Is-socjeta' konvenuta opponiet ghat-talbiet billi sostniet li l-magna ma kinetx tappartjeni lill-attur u, *inoltre*, li m'ghandhiex titqies responsabbli ghad-danni.

Ghall-habta tas-sena 1996, l-attur xtara l-magna deskritta fic-citazzjoni minghand certu Carmel Gauci. Kien hemm okkazzjonijiet fejn din kellha bzonn riparazzjonijiet, fi Frar 1998, zviluppaw hsarat li, biex jissewwew, kellhom jingiebu *parts* minn barra. Meta gew, dawn gew ikkonsenjati lis-socjeta' konvenuta biex taghmel ir-riparazzjonijiet fuq il-magna. Madanakollu dawn inzammu mis-socjeta' konvenuta li gharrfitu li l-magna ma kenitx imhallsa.

Apprezzament tal Provi Prodotti

Jirrizulta ppruvat li s-socjeta' konvenuta kienet accettat li taghmel it-tiswijiet fuq il-magna in kwistjoni meta l-attur ikkonsenjalhom il-*parts* li kien gab hu stess minn barra. Ghalhekk din il-magna giet ikkonsenjata lis-socjeta', u accettata minnha abbazi ta' ftehim ghat-tiswijiet u xejn izjed.

Il-kwistjonijiet li tqajmu f'din il-kawza jikkoncernaw it-titlu tal-magna, il-prova tal-ftehim ta' *hire purchase* da parti tas-socjeta' konvenuta u l-*bona fide o meno* tal-attur.

Skont is-socjeta' konvenuta, il-magna inxtrat minghandha in forza ta' ftehim ta' *Hire Purchase*¹ minn Carmel Gauci u li Gauci ma kienx hallas il-prezz kollu dovut. Skont il-kondizzjonijiet imfissra f'dan id-dokument

¹ **DOK B** a fol. 80

esebit, sakemm il-prezz jithallas kollu l-oggett mibjugh jibqa' ta' proprjeta' tas-socjeta' konvenuta.

Madanakollu mill-provi jirrizulta li fis-sena 1996 l-attur hallas almenu ammont komplessiv ta' Lm3,800 lil Carmel Gauci² f'zewg cekkijiet li gew debitament imsarrfa minn Gauci. Qal ukoll li hallas prezz komplessiv ta' Lm5,000 izda peress li hallas il-bilanc fi flus kontanti, ma kellux x'juri ta' dan il-hlas. **Carmel Gauci** xehed ukoll f'dawn il-proceduri, u ghalkemm ix-xhieda tieghu tidher manifestament xejn kredibbli, minhabba l-ammesija li qabbditu fuq certu punti u inkonsistenza fuq ohrajn, qal ukoll li kien xtara l-magna imsemmija u zammha f'*garage* proprjeta' tal-attur. Jirrizulta li effettivament abbanduna din il-magna ghal habta tas-sena 1996 (tmien snin qabel ma deher biex jixhed fis-sena 2004), liema sena tikkombacja mal-perjodu tal-pagamenti imsemmija. Ma seta' jiftakar xejn dwar cekkijiet li thallsu lilu izda l-attur irnexxielu jipprova dan il-hlas billi ipproduca kopji tac-cekkijiet relattivi f'ammont komplessiv ta' Lm3,800.

Il-Qorti ghalhekk hi tal-fehma li l-attur irnexxielu jipprova li hallas lil Carmel Gauci tal-magna imsemmija almenu sal-prezz ta' Lm3,800 kif jidher mill-kopji tac-cekkijiet esebiti li huma prova tal-hlas.

Jirrizulta wkoll mix-xhieda tal-attur, kif ikkonfermata mix-xhieda ta' **Alex Gollcher**³, *Financial Director* tas-socjeta' konvenuta li din is-socjeta' ma tat l-ebda informazzjoni lill-attur dwar il-ftehim bejnha u Gauci u kien wara li l-magna giet ikkonsenjata ghar-riparazzjonijiet li infurmawh li ghad kien baqa' hlas fuqha.

² **DOK SB1** a fol 107

³ Affidavit esebit a fol. 73 *et.seq.* tal-process

Da parti tieghu l-attur esebixxa diversi dokumenti li juru li kien hemm okkazzjonijiet ohra antecedenti fejn il-magna giet *serviced* mit-*technicians* tal-kumpanija minghajr l-ebda problema u li thallset minnu ghal dan is-servizz.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Titlu fuq il-Magna - Pussess in *bona fide* - Ftehim ta' *Hire Purchase*

Is-socjeta' konvenuta eccepjet li l-magna ma tappartjenix lill-attur u ticcita l-*Hire Purchase Agreement* in sostenn tat-tezi taghha. Bhala punt ta' fatt izda, jirrizulta li almenu mis-sena 1997, din is-socjeta' baqghet taghmel tiswijiet fuq din il-magna fuq inkarigu tal-attur u mhux ta' Gauci, u difatti l-inkartament relattiv hareg f'isem l-attur.

Inoltre kif issottometta d-difensur tal-attur, il-ftehim esebit a fol. 80 mhux attendibbli. Il-Qorti tikkonstata li dan id-dokument mhuwiex iffirmit mix-xerrej kif ukoll ma tidentifikax l-oggett mibjugh. Effettivament dan id-dokument m'hu xejn hlief formola generika (speci ta' *template*) u certament ma tistax titqies bhala l-ahjar prova ta' ftehim. Is-socjeta' konvenuta ma ggustifikatx din il-karenza u l-Qorti ghalhekk mhix ser tikkonsidra dan id-dokument bhala prova tal-ftehim ma' Carmel Gauci rigward il-magna in kwistjoni.

Fid-dawl ta' dan premiss is-socjeta' konvenuta ma rinexxilhiex tipprova t-titlu taghha ghall-magna in kwistjoni u ma tistax, ghalhekk, tinvoka n-nullita' tal-bejgh bejn Gauci u l-attur abbazi tal-principju ta' *nemo dat quod non habet*.

Ikkonsidrat li l-attur irnexxielu jipprova li kien qed jippossjedi in *bona fide* u ghalhekk bl-applikazzjoni tal-principju " *possession vaut titre*", ghandu jitqies li hu s-sid tal-magna.

Difatti l-attur xehed li Gauci assigurah li l-magna kienet imhallsa. Dan ma giex kontradett mis-socjeta' konvenuta. Anzi **Alex Gollcher**⁴ xehed li "Ahna avzajnih ...li Charlot Gauci kien il-proprietarju tal-magna u fil-kaz li kellu bzonn aktar dettalji kellu jaghmel kuntatt mieghu direttament." Hu kkonferma li ma tawh l-ebda dettalji dwar il-ftehim li kellhom ma' Gauci. Kien biss sussegwentement, meta l-attur beda jinsisti li jsewwi l-magna li kkomunikaw ma' Gauci u dan cahad li kien biegh il-magna (cahda li nbidlet f'telf ta' memorja meta xehed quddiem din il-Qorti diversament presjeduta fejn anke nesa li rcieva cekkijiet minghand l-attur). Il-fatt li l-attur hallas il-prezz tal-magna lill-venditur, kif ukoll ghamel accertamenti mas-socjeta' konvenuta, juru li kien qed jagixxi *in buona fede* u jista' jinvoka favur tieghu l-applikazzjoni tal-massima legali "*possession vaut titre*" sancit fl-artikolu **558 tal-Kap. 16** tal-Ligijiet ta' Malta. Jinghad ukoll li kien jispetta lis-socjeta' konvenuta li tipprova l-*malafede* tal-attur, liema prova ma tressqitx (Ara **Art.532 tal-Kap.16** tal-Ligijiet ta' Malta).

Responsabbilta` ghad-Danni

Ikkonsidrat li l-attur qed jitlob ir-risarciment tad-danni ikkagunati lilu minhabba li s-socjeta' konvenuta impedietu milli jkompli juza l-magna. Dan ghamlitu billi zammet il- *parts* il-qodma kif ukoll dawk godda u ma sewwietx il-magna kif kienet accettat li taghmel.

⁴ Xhieda **Alex Gollcher** fol. 73

Is-socjeta` konvenuta tghid li agixxiet kif kellha kull dritt li taghmel skont il-ftehim li kellha ma' Carmel Gauci. (ara para 14 u 15 tan-nota ta' sottomissjonijiet konvenuta).

Ikkonsidrat li anke f'kaz li s-socjeta' konvenuta irnexxielha tipprova li r-relazzjoni guridika taghha ma' Gauci kienet regolata b'*hire purchase agreement*, prova li ma saritx skont il-Ligi, b'dan ma jfissirx li setghet tiehu l-ligi f'idejha u zzomm magna ikkonsenjata mill-attur ghat-tiswijiet. Semmai kellha tirrivendika l-magna u fin-nuqqas ta din l-azzjoni, l-agir taghha jikkostitwixxi *ragion fattasi* u jitqies illegali. Ghalhekk is-socjeta konvenuta ghandha twegeb tal-konsegwenzi li garrbet.

Inoltre l-istess socjeta' konvenuta ma adempietx l-obbligazzjonijiet kontrattwali li kellha biex issewwi l-magna skont l-istruzzjonijiet li rceviet mill-attur. Ma jirrizultax ikkontestat mis-socjeta' konvenuta li accettat dan l-appalt. In-nuqqas taghha jrendiha responsabbli ghad-danni lejn l-attur.

Likwidazzjoni tad-Danni

L-attur qed jitlob⁵ bhala risarciment fl-ammont ta' Lm43,680 bhala telf ta' qliegh ikkalkolat bir-rata ta' Lm120 fil-gimgha qliegh nett skont kif jirrizulta wkoll mix-xhieda tieghu.

Ikkonsidrat li l-magna inxtrat *second hand* bil-prezz ippruvat ta' Lm3,800 u li din il-magna kienet tintuza ghall-skop kummercjali kif kien maghruf ukoll mis-socjeta` konvenuta. Madanakollu jirrizulta wkoll li l-magna kien

⁵ Nota tal-attur a fol.158

ikollha bzonn *servicing* u tiswijiet ta' spiss u l-hajja taghha kien jiddependi fuq it-tip ta' uzu li kien qed isir minnha.

Ikkonsidrat li bhala prova, il-Qorti m'ghandha xejn hlief il-kelma tal-attur li kien jaqla' Lm120 fil-gimgha bhala qliegh nett mill-bejgh tal-karti imqattghin. L-attur, li ammetta li ma ddikjarax tali qliegh *ai fini* ta' taxxa u VAT, ma ipproduca l-ebda dokumenti, *books of trade, accounts*, jew prova dwar ix-xiri ta' karti minghand id-ditta *Miller* jew fornituri orha li forsi kienu jaghtu hjiel tal-volum tal-attivita' tieghu, spejjez relattivi u prova dwar l-aspetti finanzjarji tal-attivita' kummercjali tieghu.

Jidher car li din l-attivita' kienet qed tigi zvolta illegalment minghajr ma tigi dikjarata *ai fini* ta' taxxa u VAT. F'dawn ic-cirkostanzi ghalhekk, il-Qorti, ma tistax takkolji t-talba tieghu ghar-risarciment tad-danni rigward telf ta' qliegh mhux iddikjarat, bi frodi lejn l-awtoritajiet fiskali tal-pajjiz, u ser tichad din it-talba.

Ikkonsidrat ukoll li jirrizulta pacifiku li l-*parts* ikkonsenjati lis-socjeta' konvenuta kienu jappartjenu lill-attur in kwantu li xtrahom u gabhom f'Malta a spejjez tieghu u l-istess socjeta' konvenuta tirrikonoxxi "*l-uniku jedd li jista' jkollu l-attur huwa li jigu ritornati lilu l-parts li kien xtara hu.*" (Nota ta' sottomissjonijiet para 14 a fol. 139).

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi fil-waqt li tichad l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta bhala infondati fil-fatt u fid-dritt, tiddisponi mit-talbiet attrici limitatament skond is-segwenti :

1 **Tilqa'** l-ewwel talba attrici u tiddikjara illi l-istess socjeta' konvenuta zammet il-makkinarju u partijiet mix-*shredder machine model number IDEAL 4105 serial number 1653100*, proprjeta' ta' l-attur, abbużivament u minghajr jedd legali.

2 **Tilqa'** it-tieni talba attrici u tordna lill-istess socjeta' konvenuta sabiex tirritorna l-makkinarju u partijiet imsemmija lill-attur u dan fi zmien perentorjament stabbilit ta' xahar millum.

3 **Tilqa'** it-tielet talba attrici u tiddikjara lill-istess socjeta' konvenuta responsabbli ghad-danni kagonati lill-attur b'konsegwenza ta' l-agir abbużiv u illegali taghha.

4 **Tichad** ir-raba' talba in kwantu li d-danni li l-attur qed jitlob li jigu likwidati jirrapresentaw qliegħ mhux pruvat kif ukoll mhux dikjarat għall-finijiet tat-taxxa.

5 **Ticjad** il-hames talba attrici għall-istess raguni imsemmija fil-paragrafu precedenti.

L-ispejjez jithallsu mis-socjeta' konvenuta.

Kopja Informali ta' Sentenza

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----